

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійно-практичної підготовки
спеціальності «Дошкільна освіта»**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

«ОСНОВИ ЛОГОПЕДІЇ»

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта»

Спеціальність 012 Дошкільна освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Освітня кваліфікація : Фаховий молодший бакалавр дошкільної освіти

Професійна кваліфікація: Вихователь закладу дошкільної освіти

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної та практичної підготовки
(спеціальність «Дошкільна освіта»)
Протокол №1 від 31 серпня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва освітньої компоненти	«Логопедія»
Викладач (-і)	Салига Ірина Миколаївна
Контактний телефон викладача	+380673445802
Е-mail викладача	iryna.salyga@pnu.edu.ua
Формат освітньої компоненти	Очний
Обсяг освітньої компоненти	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Відповідно розкладу
2. Анотація до освітньої компоненти	
<i>Предметом вивчення освітньої компоненти є: основні питання науково-теоретичних засад логопедії, відомості про основні види і форми мовленнєвих порушень, їх механізми, структуру і характерні прояви, методи і прийоми виявлення та корекції.</i>	
3. Мета та цілі освітньої компоненти	
<i>Метою вивчення освітньої компоненти є: професійна підготовка здобувачів фахової передвищої освіти до практичної роботи щодо формування і розвитку мовлення дітей дошкільного віку відповідно до онтогенезу мовленнєвої діяльності та діагностики, попередження та подолання мовленнєвих порушень .</i>	
<i>Основними завданнями вивчення освітньої компоненти є:</i>	
Методичні – сформувати у студентів понятійно-категоріальний апарат логопедії; підготувати студентів з теоретичних питань симптоматики мовленнєвих розладів, методів та прийомів їх профілактики, діагностики та корекції.	
Пізнавальні – ознайомитись із психофізіологічними мовленнєвими процесами, що порушуються у дітей дошкільного віку.	
Практичні – навчити студентів використовувати методи та прийоми логопедичної роботи в умовах дошкільних навчальних закладів.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
ПК1 Здатність:	
- вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій та фахових методик дошкільної освіти;	
нести відповідальність за результати своєї діяльності;	
здійснювати контроль за іншими особами у визначених ситуаціях.	
ЗК4 Здатність спілкуватися державною мовою (усно і письмово).	
ЗК6 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.	
СК6 Здатність до розвитку психічно-емоційної сфери особистості дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.	
СК10 Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.	
СК13 Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.	
СК15 Здатність до міжособистісної взаємодії з учасниками освітнього процесу.	
РН2 Упорядковувати універсальне, розвивальне середовище у групах раннього та дошкільного віку з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей дитини.	

PH3 Планувати освітню роботу з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей раннього і передшкільного віку, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо її ефективності.

PH9 Визначати особливості, завдання, зміст, способи організації специфічно дитячих видів діяльності (ігрової та інших) та організувати їх відповідно до освітніх програм.

PH12 Виявляти та узагальнювати результати різних видів діяльності дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку з використанням педагогічних технологій.

PH18 Володіти технологіями дошкільної інклюзивної освіти; вміти організувати групове й індивідуальне навчання дітей з особливими освітніми потребами.

5. Організація навчання

Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
семінарські заняття	30
самостійна робота	40

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / Вибіркова
6	012 Дошкільна освіта	4-й	Нормативна

Тематика освітньої компоненти

Тема			
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1. Логопедія як наука Логопедія як наука про порушення мовлення. Предмет, об'єкт, мета та завдання логопедії. Взаємозв'язок логопедії з іншими науками. Значення логопедії.	2	2	4
Тема 2. Загальні відомості про мовленнєві недоліки у дітей Мова і мовлення. Анатомічні та психолінгвістичні аспекти мовлення. Мовленнєві порушення, їх ознаки. Причини мовленнєвих порушень. Аналіз структури дефекту. Традиційна класифікація порушень мовлення, її завдання.	2	2	4
Тема 3. Порушення темпу й ритму мовлення (брадилалія, тахилалія, заїкання) Характеристика темпу й ритму мовлення дітей у нормі. Брадилалія, причини її виникнення та симптоматика. Тахилалія, причини її виникнення та симптоматика. Система корекційної роботи щодо подолання брадилалії та тахилалії у дітей. Поняття заїкання, причини його виникнення у дітей. Комплексний підхід у подоланні заїкання.	2	2	4
Тема 4. Системні порушення мовленнєвої діяльності (алалія, афазія)	2	2	4

ЗНМ як системне порушення мовлення. Алалії як одна з найскладніших мовленнєвих патологій. Дитяча афазія.			
Тема 5. Порушення звуковимови (дислалія, дизартрія, ринолалія). Етапи формування правильної вимови звуків Загальна характеристика порушень звукової системи мови. Дизартрія та ринолалія як порушення фонаційного оформлення висловлювання. Дислалія, причини її виникнення та характеристика. Етапи формування правильної вимови звуків.	2	2	4
Тема 6. Порушення вимови свистячих і шиплячих звуків і способи його подолання Характеристика свистячих звуків. Правильна артикуляція звуків [с], [с'], [з], [з'], [ц], [ц'], [дз]. Порушення вимови свистячих звуків. Прийоми подолання порушеної вимови свистячих звуків.	2	4	4
Тема 7. Сигматизм та парасигматизм шиплячих звуків. Прийоми подолання сигматизму Характеристика шиплячих звуків. Правильна артикуляція звуків [ш], [ж], [ч], [дж]. Порушення вимови шиплячих звуків. Прийоми подолання порушеної вимови шиплячих звуків.	2	4	3
Тема 8. Порушення вимови звуків [л] та [р], способи їх подолання Характеристика сонорних фонем [л], [л']. Правильна артикуляція звуків [л], [л']. Порушення вимови [л], [л']. Подолання ламбдацизму, параламбдацизму.	2	4	3
Тема 9. Ротацизм та параротацизм, способи їх подолання Характеристика сонорних фонем [р], [р']. Правильна артикуляція звуків [р], [р']. Порушення вимови [р], [р']. Подолання ротацизму, параротацизму.		4	3
Тема 10. Капацизми та йотацизми. Види твердості та м'якості, дзвінкості та глухості приголосних звуків Правильна артикуляція звуку [й]. Недоліки вимови звуку [й] - йотацизм. Подолання недоліків вимови звуку [й]. Правильна артикуляція звуків [к], [г], [ґ], [х]. Види порушень задньоязикових звуків. Подолання недоліків вимови фонем [к], [г], [ґ], [х]. Недоліки вимови твердих і м'яких приголосних звуків. Недоліки вимови дзвінких і глухих приголосних звуків.	2	2	3
Тема 11. Особливості логопедичної роботи в закладі дошкільної освіти Логопедична допомога в системі освіти. Організація логопедичної допомоги у закладах дошкільної освіти	2	2	4

(групах) компенсуючого типу. Організація роботи логопедичних пунктів системи освіти. Основні види роботи з батьками дітей із порушеннями мовлення.			
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 70 балів, Контрольна робота – 10 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10 балів. Залікове заняття – 10 балів		
Вимоги до письмової роботи	Контрольна робота – 10 балів. Самостійна робота – 10 балів.		
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 25 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p>1. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.</p> <p>2. <i>Академічна доброчесність</i>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>3. <i>Відвідування занять</i>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).</p> <p>Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від 13 жовтня 2023 р № 830 https://ifk.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/10/redaktsiia-polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-vidokremrenomu-strukturnomu-pidrozdi-1.pdf</p> <p>4. <i>Неформальна освіта</i>. Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</p>			

8. Рекомендована література

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти // <http://surl.li/tcyymy>
рушневська І. М., Рібцун Ю. В. Комунікативний компонент мовленнєвої діяльності у дітей: методика формування: навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення / Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. - Запоріжжя : ТОВ “ЛПКС” ЛТД, 2020. - 144 с.
3. Логопедія: тези теоретичного матеріалу: навчальний посібник з логопедії для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»/ Укладач І.М. Салига, Івано-Франківський фаховий коледж ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Івано-Франківськ: 2020. – 77 с.
4. Логопедія (дислалія): навч.-метод. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т дошкільної та спец. освіти ; уклад. Д. М. Хрипун. – Умань : Візаві, 2023. – 200 с.
5. Рібцун Ю. В. Понятійно-термінологічний словник. Логопедія. Логопсихологія : довідкове видання. – К. : ІСПП, 2022.-48 с.
6. Хрестоматія з логопедії: навчальний посібник / уклад. С. В. Федоренко, І. С. Марченко; за заг. ред. М. К. Шеремет. К. : Книга-плюс, 2019. 496 с.
7. Шеремет М. К. Логопедія. Підручник, п'яте видання, перероблене та доповнене / М. К. Шеремет. – Київ: Видавничий Дім \Слово\, 2019. – 856 с.

Додаткова

1. Максименко Д.С. Як правильно вчити дитину розмовляти. – К.: Центр учбової літератури, 2020.- 198с.
2. Рібцун Ю. Альбом учителя-логопеда. У країні веселкових звуків. Частина 2. К.: Основа. – 2020. – 80с.
3. Рібцун Ю. Альбом учителя-логопеда. У країні веселкових звуків. Частина 2. К.: Основа. – 2020. – 80с.
4. Рібцун Ю. В. Сходінками правильного мовлення : навч.-метод. посіб. / Ю. В. Рібцун. – Тернопіль : Мандрівець, 2017. – 240 с.
5. Рібцун Ю. В. Я учуся розмовляти: навч.-метод. комплект: логопедичний альбом з розвитку мовлення дошкільників 3–6 років / Ю. В. Рібцун. – Київ : Генеза, 2019. – 160 с.
6. Рібцун Ю. В. Я учуся розмовляти: навч.-метод. комплект : навч.-метод. посіб. з розвитку мовлення дошкільників 3–6 років / Ю. В. Рібцун. – Київ : Генеза, 2019. – 224 с.
7. Рожнів В.М. Вимовляйко. Вчуся вимовляти звуки [с], [с'], [ш]. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки– Харків: Ранок, 2022. –32 с.
8. Рожнів В.М. Вимовляйко. Вчуся вимовляти звуки [з], [з'], [ж]. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки– Харків: Ранок, 2022. –32 с.
9. Рожнів В.М. Вимовляйко. Вчуся вимовляти звуки [ц], [ц'], [ч], [шч]. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки– Харків: Ранок, 2022. –32 с.
10. Рожнів В.М. Вимовляйко. Вчуся вимовляти звуки [л], [л']. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки– Харків: Ранок, 2022. –32 с.
11. Рожнів В.М. Вимовляйко. Вчуся вимовляти звуки [р], [р']. Зошит для логопедичних занять з використанням мнемотехніки– Харків: Ранок, 2022. –32 с.

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

Інформаційні ресурси:

1. Наукова електронна бібліотека. (Книги, підручники, дисертації, автореферати.)
[Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/portal>
2. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua>
3. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника.
Режим доступу: URL <http://lib.pnu.edu.ua/>

Викладач

Ірина САЛИГА